

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Дарина Зиновиева от Института за държавата и правото, БАН и Юридически факултет на ПУ"П.Хилендарски"

По конкурс за научната длъжност доцент в направление 3.6 право, /конституционно право/, обявен от СУ"св.св.Кл.Охридски", Юридически факултет

Уважаеми членове на научното жури,

1. Общи данни

В конкурса, обявен, в Д.В. бр.65 от 28.07. 2023г. участва един кандидат- гл.ас. д-р Пламена Димитрова Пенова. Представени са всички нужни документи. С протокол от първо заседание от приложените справки се установява, че кандидатът отговаря на наукометричните показатели.

2. Данни за кандидата

Пламена Пенова е магистър по право. Била е докторант в катедрата по конституционно право в СУ"св.св.Кл.Охридски" . Защитава дисертация през 2013 г. и е главен асистент от 2015г. досега. Владее немски и английски езици.

От представената справка за учебната ѝ заетост през последните 3 години на СУ "св.св.Кл.Охридски"е видно, че Пламена Пенова е водила занятия по конституционно право освен в специалността „Право" и в специалността „Международни

отношения”. От автобиографичните данни става ясно, че Пламена Пенова преподава и в катедра Публичноправни науки в Академия на МВР. Следователно активността ѝ в учебния процес дава основание за положителна оценка и на нейната педагогическа работа.

В конкурса участва с хабилитационен труд- монография, със студии и статии.

3. Анализ и оценка на научните трудове

3.1. Монографията „Министерският съвет в българския парламентарен модел“ е посочена като хабилитационен труд. Монографията е с научен редактор, съгласно изискванията на закона.

В структурно отношение монографията е организирана много добре- състои се от увод, четири глави, заключение, библиография.

Авторката в увода поставя акцент на така нар. от нея многоаспектен характер на правителството, което показва сложността на целите на изследването. Също в увода тя сочи нуждата да се изследват и правоотношенията на Министерския съвет с други органи на публичната власт. Целите, които тя си поставя, са значими, полезни и с приносен характер за доктрината и практиката на конституционното право.

В Първата глава авторката полага основи на по-нататъшното си изследване, като разглежда в детайлност и всеобхватност същината на парламентарното управление, особеностите на

българския парламентарен модел и обосновава възприетото становище, че българският модел е класически. Изводите са направени въз основа на сравнителни анализи на двата основни вида управление на държавите- монархии и републики. Поставяйки конкретен въпрос за изследване, тя изразява свое мнение и съответни изводи. Така напр. авторката изследва понятието „форма на държавата” в доктрината, теориите за разделянето на властите в различните конституционни системи и др.

Следва да се оценят положително редица изводи, като напр. че служебното правителство като специфика не извежда държавата ни от парламентарния модел на управление.

Висока оценка трябва да се даде на разсъжденията по отношение на всички особености, установени от авторката и влиянието им върху парламентарния модел. Такава особеност е напр. хипотезата на правителството по време на изтекъл мандат на Народното събрание.

С приносен характер са анализите на Пламена Пенова относно всички детайли на отношенията на Министерския съвет с президента, с Народното събрание, със съдебната система, с Конституционния съд. Отличавам като особено полезни изследванията на авторката на различни хипотези от взаимоотношенията на Министерския съвет с Народното събрание. Тя пояснява неяснотата на всяка хипотеза и изразява нейното мнение /напр. особеностите, свързани с изслушването на министрите, спецификите при ратификацията на международни договори и др/.

Тук прави впечатление много детайлното навлизане на авторката в конкретната правна уредба на всяко едно взаимодействие и изводите, до които тя достига. Подкрепям изводите ѝ, които прави

по отношение на така нар. споделена компетентност, там където съществува такава.

В глава Втора Пенова прави цялостен анализ на същността, организацията и правомощията на Министерския съвет. С вещина и разбиране на материята както в конституционното, така и в административното право, Пенова е разгледала тезите за изпълнителната власт в широк и в тесен смисъл, с оглед правомощията на централния орган – Министерският съвет. Приносен характер има сравнителния анализ на видове правителства и изводите относно спецификите, с които се отличава българския Министерски съвет. Заслужава оценка изводът, че от анализиранияте органи на държавно управление, Министерският съвет е най-сложен орган като структура, състав и аспекти на дейност. Този извод е подплатен с примери и многопластов анализ. В целия анализ Пенова коментира в детайлност хипотези в българската правна система, като напр. хипотезата за правителствената инвестиция, хипотезата на успешен проучвателен мандат, проблемите за несъвместимост на министрите и др./ Там, където е налице практика на Конституционния съд на РБългария, тя я сочи коректно и коментира изводите на КС.

В глава Трета глава предмет на анализа са правомощията на Министерския съвет, които тя разпределя на „самостоятелни“ и „несамостоятелни“. Тъй като тези правомощия се реализират чрез издаване на актове, в които Министерският съвет формира своето волеизявление, авторката е разгледала в подробности особеностите на тези актове. Следва да се даде висока оценка на

разсъжденията ѝ относно съдържанието на термините „компетентност”, „компетенция” и „правомощие”, изследвани в доктрината ни и изразеното лично мнение на автора, което приемам безусловно. Отново с вещина Пенова навлиза в материята и на административното право като разсъждава по въпросите за подзаконовата дейност на Министерския съвет, за проявите на оперативна самостоятелност и обвързана компетентност, компетентността на МС за отмяна на актовете, издадени от министри, за правомощието на МС да създава административни органи, за особеностите на ненормативните актове, издавани от МС и др/.

В Глава Четвърта Пл. Пенова разглежда видовете контрол върху дейността на правителството и в цялостност- отговорността му. Прави впечатление обхватността, която достига авторката в анализа на реализирането на парламентарния контрол. Така напр. тя разглежда всяка една от формите на реализирането му и разсъждава по въпроси от значение за практиката и доктрината /напр. питане, интерпелация, отчети и др/. Интерес представлява анализа ѝ относно характеристиките на правителствената отговорност и изводите от него - напр. относно границата между политическата и юридическата отговорност, относно парламентарния характер и др/. Приносен характер има идеята на авторката да направи анализ на политическата и юридическата отговорност на всеки министър. Изводите ѝ при тълкуване разпоредбата на чл. 84, т. 6 КРБ като проява на индивидуална отговорност, следва да се оценят положително.

В Заключителната част тя синтезира най-важните изводи и предложения за усъвършенстване на законодателството и практиката.

В цялостност монографичният труд е разработен с детайлни познания в конституционното право. Демонстриран е точен правен стил, умение за сравнително-правно изследване и много добро обосноваване на изводите. Освен аналитичната част на труда, авторката поставя казуистични проблеми, като ги анализира и ги подлага на систематично тълкуване. Авторката борави свободно със съдебна практика, като релевира към нея при изясняване на поставения проблем. Приносите на труда са не само в конституционния , но и в административния отрасъл на правото. Познанията в административното право следва да се отразят като положителен атестат на авторката.

3.2. От приложените статии и студии, считам, че всички имат приносен характер, като специално прави впечатление последователността на Пламена Пенова в изследване проблемите на имунитетите.

Статията „Нормативните актове на Министерския съвет. Същност и особености”, публикувана в ” Конституционни изследвания 2018 г. Актуални тенденции в демократичния конституционализъм.”, има приносен характер освен в конституционното, но и в административното право, тъй като изследваните актове са вид административни актове, уредени и в Административно-процесуалния кодекс.

Също така, откроявам изследването „ Конституционни гаранции на правото на местно самоуправление”, публикувано в Конституционни изследвания 2012-2013 г. Конституционноправна защита на

основните права и свободи, Университетско издателство "Св. Климент Охридски", С., 2014. Студията има приносен характер с обвързването на конституционната уредба с Европейската харта за местно самоуправление и със Закона за местното самоуправление и местната администрация, от който анализ авторката стига до правилни изводи относно гарантирането на правото на местно самоуправление в държавата.

В цялостност приложените научни публикации показват задълбоченост в публичноправните познания на Пламена Пенова, умения при анализи на хипотезите да се издирват проблемни въпроси и да се предлагат адекватни решения.

Пл. Пенова използва внушителен обем литературни източници, показва познания на релевантната практика на Конституционния съд, като умело я ползва за онагледяване на разсъжденията си. Авторката има широк поглед и върху публичното право на други държави, видно от силните сравнително-правни анализи.

Справките за цитирания от други автори също са доказателство за доктринерното значение на публикациите ѝ.

4.Критични бележки: Добавянето на азбучник /азбучник показалец/ с конкретни теми и термини би дало възможност технически за по-лесното намиране на направените изводи в цялата монография, тъй като те са твърде многобройни и са в различни аспекти. Бележката е техническа и по-скоро е препоръка при следващо издаване на книгата.

С оглед изложеното по-горе, считам, че представените публикации съдържат оригинални идеи и постижения, които са

приноси, както в науката, така и в практиката. Преподавателската дейност е налице и отговаря на законовите изисквания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

С оглед на горепосоченото, давам своята **положителна** оценка и препоръчвам Научното жури да предложи на Факултетния съвет на СУ”св.св.Кл.Охридски” Пламена Димитрова Пенова да бъде избрана на академичната длъжност доцент по професионално направление 3.6 Право/конституционно право/.

21 Октомври 2023г.

Рецензент:

/професор д-р Дарина Зиновиева/